

ΜΟ.Κ.Α.Σ

Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2018

Κατευθυντήριες γραμμές προς υπόχρεες οντότητες για την υποβολή αναφορών

Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης

Πίνακας Περιεχομένων

Σκοπός.....	2
I. Τρόπος υποβολής Αναφορών στην ΜΟ.Κ.Α.Σ.....	2
I. Βασική Δομή Αναφορών	3
II. Σαφής και περιγραφική υποψία	3
III. Δέουσα συμπλήρωση πεδίων συστήματος	5
IV. Αναφορές Υπόπτων Συναλλαγών (Suspicious Transaction Reports – STRs) και Αναφορές Υπόπτων Δραστηριοτήτων (Suspicious Activity Reports - SARs)	6
V. Επισυναπτόμενα έγγραφα.....	7
VI. Διατάγματα Αποκάλυψης και Διαταγές Παρουσίασης Εγγράφων.....	9
VII. Επικοινωνία με Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης.....	9

Σκοπός

Το έγγραφο αυτό αποσκοπεί στην παροχή κατευθυντήριων γραμμών προς τις υπόχρεες οντότητες για την υποβολή ποιοτικών αναφορών προς την ΜΟ.Κ.Α.Σ.

Η ΜΟ.Κ.Α.Σ ως η Εθνική Μονάδα Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών της Κύπρου, είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για τη λήψη όλων των αναφορών που περιλαμβάνουν υποψίες ότι κεφάλαια συνιστούν ή ενδέχεται να συνιστούν έσοδα από εγκληματικές δραστηριότητες ή σχετίζονται με οποιονδήποτε τρόπο με τη χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας.

Αρμοδιότητα της Μονάδας, είναι η ανάλυση των λαμβανόμενων πληροφοριών, ώστε να διαπιστώνονται σχέσεις μεταξύ ύποπτων συναλλαγών και συναφών εγκληματικών δραστηριοτήτων.

Με βάση το άρθρο 69 (1) (δ) των περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμων του 2007-2018 (188(I)/2007), οι υπόχρεες οντότητες όταν γνωρίζουν ή έχουν εύλογες υποψίες ότι **χρηματικά ποσά**, ανεξαρτήτως του ύψους τους, συνιστούν έσοδα από παράνομες δραστηριότητες ή σχετίζονται με την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, διασφαλίζουν ότι ενημερώνεται άμεσα η Μονάδα, με δική τους πρωτοβουλία, υποβάλλοντας σχετική έκθεση και παρέχοντας συμπληρωματικές πληροφορίες μετά από σχετικό ερώτημα της ΜΟ.Κ.Α.Σ.

Νοείται ότι η υποχρέωση αναφοράς στη Μονάδα περιλαμβάνει και απόπειρα διενέργειας τέτοιων ύποπτων συναλλαγών.

I. Τρόπος υποβολής Αναφορών στην ΜΟ.Κ.Α.Σ.

Από την εισαγωγή του πλήρως αυτοματοποιημένου συστήματος υποβολής αναφορών GoAML το 2015, στην Μονάδα υποβάλλονται μόνο ηλεκτρονικές αναφορές μέσω του εν λόγω συστήματος.

Οι μορφές των αναφορών που υποβάλλονται διαχωρίζονται σε Αναφορές Υπόπτων Δραστηριοτήτων (Suspicious Activity Reports - SARs) και σε Αναφορές Υπόπτων Συναλλαγών (Suspicious Transaction Reports – STRs).

Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει αναφορές που εδράζονται σε γενικές υποψίες οι οποίες εγείρονται από τη γενικότερη συμπεριφορά του υπό αναφορά προσώπου και η οποία δημιουργεί τη γνώση ή την πεποίθηση ότι αυτός ενδέχεται να εμπλέκεται σε παράνομες δραστηριότητες από τις οποίες ενδέχεται να προήλθαν έσοδα. Αυτές οι αναφορές πρέπει να είναι περιορισμένες και οι υπόχρεες οντότητες πρέπει κατά κανόνα να προχωρούν σε διερεύνηση συναλλαγών και να μην περιορίζονται στην αναφορά στη Μονάδα πληροφοριών μόνο π.χ. δημοσιεύματα.

Η δεύτερη κατηγορία, πολύ πιο στοχευμένη, περιλαμβάνει αναφορές που εδράζονται σε συγκεκριμένες ύποπτες συναλλαγές, οι οποίες δημιουργούν την γνώση ή την πεποίθηση ότι η συγκεκριμένη συναλλαγή ενδέχεται να σχετίζεται με νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Προτρέπονται οι υπόχρεες οντότητες να υποβάλλουν Αναφορές Ύποπτων Συναλλαγών (STR), εκτός εάν δεν υπάρχουν καθόλου συναλλαγές.

Αν η αναφορά αποστέλλεται ως επείγουσα αυτό να αναγράφεται στην αρχή των υποψιών και επίσης να καταγράφεται ο λόγος που η αναφορά θεωρείται επείγουσα.

I. Βασική Δομή Αναφορών

Τα πεδία του GoAML πρέπει να είναι δεόντως συμπληρωμένα. Μόνο η συμπλήρωση των υποχρεωτικών πεδίων δεν είναι αρκετή.

- Να παρέχονται όλες οι σχετικές πληροφορίες που υπάρχουν στην κατοχή της υπόχρεας οντότητας.
- Όσον αφορά τα φυσικά πρόσωπα, το ονοματεπώνυμο, η ημερομηνία γέννησης, ο αριθμός ταυτότητας ή/και διαβατηρίου, η διεύθυνση και οποιαδήποτε άλλα στοιχεία κατέχει η υπόχρεα οντότητα αποτελούν ουσιαστικές πληροφορίες.
- Όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα, ο αριθμός εγγραφής, η χώρα, οι δραστηριότητες και ο πραγματικός δικαιούχος και τα στοιχεία ταυτότητας αυτού να παρέχονται πάντα.
- Μόνο όταν η πληροφορία δεν είναι διαθέσιμη, να συμπληρώνεται η λέξη "UNKNOWN". Στόχος, κανένα πεδίο να μην μένει κενό.
- Ορθή συμπλήρωση των πεδίων. Το περιεχόμενο των αναφορών, θα πρέπει να ελέγχεται προτού αυτές υποβληθούν.
- Τα "report indicators" δίνουν μια ισχυρή πρώτη ένδειξη στον αναγνώστη και είναι χρήσιμο να συμπληρώνονται σωστά.
 - Όταν η υποψία αφορά χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, το αντίστοιχο "indicator" να επιλέγεται πάντα.

Ελλιπείς ή λανθασμένες πληροφορίες δυσχεραίνουν την ανάλυση. Η ορθή και πλήρης συμπλήρωση των πεδίων και η παροχή όλων των διαθέσιμων πληροφοριών, βοηθά στην αποτελεσματική ανάλυση των αναφορών και στον εντοπισμό πιθανών συνδέσεων.

Μη άρτια συμπληρωμένες αναφορές οδηγούν σε αχρείαστες καθυστερήσεις και σπατάλη χρόνου και από τις δύο πλευρές.

II. Σαφής και περιγραφική υποψία

Η υποψία αποτελεί το πιο σημαντικό στοιχείο της αναφοράς. Περιγράφει τους λόγους που οδήγησαν στην υποβολή της αναφοράς και πρέπει ως εκ τούτου να είναι σαφής και κατανοητή.

Σε περίπτωση που οι υποψίες καταγράφονται σε επισυναπτόμενο έγγραφο λόγω μεγάλου μεγέθους, πάντοτε να περιλαμβάνεται επεξηγηματική περίληψη των υποψιών στο συγκεκριμένο πεδίο.

- Στοιχειοθέτηση της υποψίας·
- Λογική δομή της υποψίας·
- Περιεκτική περιγραφή της υποψίας δομημένη με χρονολογική σειρά·
- Η υποψία να είναι σαφής και ξεκάθαρη·
- Αποφυγή αχρείαστων πλατειασμών, καθότι υπερβολικά μεγάλα κείμενα μπορεί να συγχύσουν τον αναγνώστη·
- Η υποψία να στοιχειοθετείται με συγκεκριμένες ύποπτες συναλλαγές·
- Στην περιγραφή της υποψίας, προσπαθήστε να απαντήσετε τα ακόλουθα ερωτήματα:
 - Ποιος εμπλέκεται·
 - Πώς εμπλέκεται·
 - Πώς εγέρθηκε η υποψία·
 - Γιατί οι συναλλαγές κρίνονται ως ύποπτες·
- Σε περίπτωση χρησιμοποίησης τεχνικών όρων, αυτοί να επεξηγούνται, ώστε να καθίστανται σαφείς για τον αναγνώστη·
- Αποφυγή χρησιμοποίησης ακρωνυμίων·
- Συμπερίληψη όλων των σχετικών πληροφοριών για να παρέχεται ολοκληρωμένη εικόνα στον ανακριτή·
- Η συγγραφή της υποψίας να μην γίνεται με κεφαλαία γράμματα καθότι δυσχεραίνει την ανάγνωση·
- Χρησιμοποιείτε παραγράφους και σημεία στίξης·

Συμπερασματικά, θα πρέπει να αποφεύγονται οι γενικές αναφορές και οι υποψίες να είναι ουσιαστικές και στοιχειοθετημένες. Μια ουσιαστική υποψία, αυξάνει την ποιότητα της αναφοράς.

Ποιοτική αναφορά σημαίνει ότι υπάρχει ουσιαστικός λόγος που να δημιουργεί την γνώση ή την πεποίθηση ότι έσοδα αποτελούν ή ενδέχεται να αποτελούν έσοδα από παράνομες δραστηριότητες και ότι γίνεται προσπάθεια απόκρυψης της παράνομης προέλευσής τους.

Οι λόγοι που οδηγούν στην δημιουργία της υποψίας να περιγράφονται επαρκώς. Αναφορές που υποβάλλονται στη βάση αρνητικών πληροφοριών πρέπει να τυγχάνουν επεξεργασίας από την υπόχρεα οντότητα. Αποτελεί υποχρέωση της υπόχρεας οντότητας, προ της υποβολής της αναφοράς, να διενεργήσει η ίδια έλεγχο για εντοπισμό τυχόν συγκεκριμένων ύποπτων συναλλαγών.

Παράδειγμα

Ο πελάτης αναφέρεται σε αρνητικά δημοσιεύματα που εντοπίστηκαν στο διαδίκτυο και πιστεύεται ότι εμπλέκεται στην απόκρυψη, συγκάλυψη ή/και μεταφορά εσόδων προερχόμενων από παράνομες δραστηριότητες. Η πεποίθηση αυτή για εμπλοκή του πελάτη σε νομιμοποίηση παράνομων εσόδων στηρίζεται
.....

III. Δέουσα συμπλήρωση πεδίων συστήματος

Μαζί με την περιγραφή της υποψίας, θα πρέπει να συμπληρώνονται δεόντως και όλα τα πεδία του συστήματος.

Φυσικά Πρόσωπα

Για φυσικά πρόσωπα, να παρέχονται τουλάχιστον οι ακόλουθες πληροφορίες:

- Πλήρες ονοματεπώνυμο (όνομα με πεζά γράμματα και επίθετο με κεφαλαία) ·
- Ημερομηνία γεννήσεως ·
- Αριθμός ταυτότητας ή/και διαβατηρίου ·
- Χώρα έκδοσης ταυτότητας ή/και διαβατηρίου·
- Υπηκοότητα (Εάν υπάρχουν πέραν της μίας να συμπληρώνονται όλες)·
- Επάγγελμα/Εργοδότης ·
- Διεύθυνση. Ορθή καταγραφή του είδους της διεύθυνσης που συμπληρώνεται (π.χ. διαμονής, εργασίας, αλληλογραφίας). Η διεύθυνση διαμονής να συμπληρώνεται πάντα ·
- Χώρα γεννήσεως (**όχι** πόλη) ·
- Εάν πρόκειται για Πολιτικώς Εκτεθειμένο Πρόσωπο, να σημειώνεται στα σχόλια, με την κατάλληλη εξήγηση·

Νομικά Πρόσωπα (Εταιρείες, κατεμπιστεύματα)

Για εταιρείες να παρέχονται τουλάχιστον οι ακόλουθες πληροφορίες:

- Πλήρες Όνομα Εταιρείας, περιλαμβανομένου και του τύπου (LTD, LLP, SA, LLC κ.ο.κ)·
- Χώρα Σύστασης·
- Ημερομηνία Σύστασης·
- Αριθμός Εγγραφής·
- Διεύθυνση (εγγεγραμμένο γραφείο, διεύθυνση αλληλογραφίας, κεντρικά γραφεία)·
- Τυχόν προηγούμενα ονόματα·
- Κύρια Δραστηριότητα·
- Αξιωματούχοι (να σημειώνεται ο ρόλος έκαστου αξιωματούχου)·
- Πραγματικοί δικαιούχοι (και προσωπικά στοιχεία αυτών)·
- Στοιχεία υπογράφοντα λογαριασμού·
- Στοιχεία επαγγελματία διαμεσολαβητή (όπου εφαρμόζεται)·
- Στο πεδίο «ΣΧΟΛΙΑ» (“COMMENTS”) να δίδονται στοιχεία σχετικά με νομικά πρόσωπα που κατέχουν θέσεις στην εταιρεία ·

Για καταπιστεύματα (trusts) να παρέχονται τουλάχιστον οι ακόλουθες πληροφορίες:

- Πλήρες όνομα καταπιστεύματος
- Χώρα Εγγραφής
- Διεύθυνση
- Φύση και είδος καταπιστεύματος
- Σκοπός καταπιστεύματος
- Δικαιούχους (beneficiary)
- Διαχειριστής/θεματοφύλακας (trustee)
- Πρόσωπο που ιδρύει το καταπίστευμα (settlor/trustor)

IV. Αναφορές Υπόπτων Συναλλαγών (Suspicious Transaction Reports – STRs) και Αναφορές Υπόπτων Δραστηριοτήτων (Suspicious Activity Reports - SARs)

Αναφορές Υπόπτων Συναλλαγών (STR)

Αναφορές ύποπτων συναλλαγών, υποβάλλονται όταν η υποψία εδράζεται σε συγκεκριμένη/νες ύποπτη/ες συναλλαγές. Όλες οι συναλλαγές που ήγειραν υποψίες, πρέπει να καταχωρούνται στο πεδίο των “transactions”.

Όταν η υποψία περιλαμβάνει συγκεκριμένες ύποπτες συναλλαγές, θα πρέπει να επεξηγείται επαρκώς ο λόγος για τον οποίο η συναλλαγή κρίθηκε ύποπτη και θα πρέπει να περιλαμβάνονται τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- Ημερομηνία συναλλαγής·
- Ποσό συναλλαγής·
- Ο τύπος συναλλαγής να συμπληρώνεται δεόντως από την υπάρχουσα λίστα. Το “other” και το “unknown” να μην επιλέγονται εκτός σε εξαιρετικές περιπτώσεις και σε αυτές θα πρέπει να αιτιολογείται ·
- Σε περίπτωση εμβάσματος να αναφέρονται:
 - Στοιχεία Δικαιούχου/εντολέα (όνομα και διεύθυνση) ·
 - Τράπεζα Δικαιούχου/εντολέα ·
 - Χώρα τράπεζας Δικαιούχου/εντολέα ·
- Σε περίπτωση επιταγής να αναφέρονται:
 - Δικαιούχος/εκδότης της επιταγής ·
 - Τράπεζα εκδότη·
 - Τράπεζα εξαργύρωσης·
 - Τρόπος εξαργύρωσης·

Σημειώσεις

1. Σε περίπτωση που η εν λόγω ύποπτη συναλλαγή θεωρείται από την υπόχρεα οντότητα ότι δεν συνάδει με τις δηλωμένες δραστηριότητες του πελάτη, θα πρέπει να επεξηγείται επαρκώς, που εντοπίζεται η απόκλιση.
2. Σε περίπτωση κατάθεσης ή ανάληψης μετρητών, να καταγράφεται το συνολικό ποσό ανά έτος.

Αναφορές Υπόπτων Δραστηριοτήτων (SAR)

Στις πλείστες περιπτώσεις, οι υποψίες συνδέονται με συναλλαγές. Στην περίπτωση όμως που δεν υπάρχουν συναλλαγές, τότε υποβάλλεται Αναφορά Υπόπτων Δραστηριοτήτων. Σε κάθε περίπτωση, αυτό το είδος της αναφοράς, θα πρέπει να χρησιμοποιείται με φειδώ.

Ως αναφέρθηκε ανωτέρω, αυτές οι αναφορές πρέπει να είναι περιορισμένες και οι υπόχρεες οντότητες πρέπει κατά κανόνα να προχωρούν σε διερεύνηση συναλλαγών και να μην περιορίζονται στην αναφορά στη Μονάδα Πληροφοριών μόνο π.χ. δημοσιεύματα.

Υποβολή Συμπληρωματικής Αναφοράς (Additional Information File - AIF)

Εκεί όπου το υπό αναφορά πρόσωπο ή εταιρεία αποτέλεσε αντικείμενο προηγούμενης αναφοράς ή σχετίζεται με προηγούμενη αναφορά από την ίδια υπόχρεα οντότητα, να υποβάλλεται Συμπληρωματική Αναφορά (Additional Information File - AIF).

Σε αυτή την περίπτωση, να χρησιμοποιείται οπωσδήποτε ο αριθμός αναφοράς που δόθηκε από την ΜΟ.Κ.Α.Σ. Παράλειψη συμπερίληψης του αριθμού αναφοράς, ενδέχεται να οδηγήσει σε μη εντοπισμό των προηγούμενων συνδέσεων.

Σημειώνεται ότι οι αναφορές δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται ως μέσο επικοινωνίας με τη ΜΟ.Κ.Α.Σ για σκοπούς λήψης συμβουλής ως προς τον χειρισμό των υποθέσεων ή των πελατών. Οι αναφορές αποσκοπούν στην αποκάλυψη πληροφοριών που σχετίζονται με ύποπτες συναλλαγές ή/και δραστηριότητες.

Για παροχή συμβουλών ή/και καθοδήγησης, οι υπόχρεες οντότητες μπορούν να αποτείνονται στις Εποπτικές τους Αρχές.

V. Επισυναπτόμενα έγγραφα

Οι αναφορές πρέπει να υποστηρίζονται από τα απαραίτητα έγγραφα, τα οποία θα πρέπει να καταχωρούνται ξεχωριστά και να είναι δεόντως ταξινομημένα και όχι να σαρώνονται και να καταχωρούνται όλα μαζί σε ένα τεράστιο και δύσχρηστο έγγραφο.

Πρόσθετα καλό θα ήταν να υποβάλλεται κατάλογος με τα επισυναπτόμενα έγγραφα που προσκομίζονται.

Παραδείγματα επισυναπτόμενων εγγράφων

- Τραπεζικά έντυπα ανοίγματος λογαριασμών
- Έγγραφα σχετικά με το οικονομικό προφίλ του πελάτη
- Αντίγραφα διαβατηρίων, ταυτοτήτων
- Πιστοποιητικό ίδρυσης
- Πιστοποιητικό διευθυντών και μετόχων
- Δήλωση πραγματικού δικαιούχου
- Καταστάσεις κίνησης λογαριασμών
- Δικαιολογητικά έγγραφα συναλλαγών
- Παραστατικά συναλλαγών
- Δημοσιεύματα
- κ.α

Σε όλες τις περιπτώσεις οι αναφορές θα πρέπει να συνοδεύονται από καταστάσεις κίνησης σε μορφή excel ώστε να είναι χρήσιμες στην ανάλυση.

Πληροφορίες που θα πρέπει να περιλαμβάνονται στην κατάσταση κίνησης για να είναι κατανοητή και βοηθητική:

- Ημερομηνία
- Ποσό
- Τύπος συναλλαγής (π.χ έμβασμα, ανάληψη/κατάθεση μετρητών στα ταμεία των τραπεζών, ανάληψη/κατάθεση μέσω αυτόματων ταμειακών μηχανών, χρήση πιστωτικών ή χρεωστικών καρτών, κατάθεση /έκδοση επιταγής, διαδικτυακή συναλλαγή κ.ο.κ)

Σε περίπτωση εμβάσματος να αναφέρονται:

- Δικαιούχος/εντολέας (όνομα και διεύθυνση)
- Τράπεζα Δικαιούχου/εντολέα
- Χώρα τράπεζας

Σε περίπτωση επιταγής να αναφέρονται:

- Δικαιούχος/εκδότης
- Τράπεζα εκδότη
- Τράπεζα εξαργύρωσης
- Τρόπος εξαργύρωσης (κατάθεση/μετρητά)

Σημειώνεται ότι οι υπόχρεες οντότητες θα πρέπει να αξιολογούν τη χρησιμότητα των επισυναπτόμενων εγγράφων και υποβάλλουν μόνο αυτά που κρίνονται ως αναγκαία.

Τα επισυναπτόμενα έγγραφα θα πρέπει να είναι καθαρά και ευανάγνωστα και να αποφεύγονται σκοτεινά έγγραφα, πολύ μικρά γράμματα, αντίγραφα καθόλου καλής ποιότητας.

VI. Διατάγματα Αποκάλυψης και Διαταγές Παρουσίασης Εγγράφων

Η επίδοση Διατάγματος Αποκάλυψης ή Διαταγής Παρουσίασης Εγγράφων από άλλες Αρχές Επιβολής του Νόμου, θα πρέπει να αποτελεί έναυσμα για τις υπόχρεες οντότητες να εξετάσουν την δραστηριότητα των πελατών τους.

Εάν από αυτή την αναθεωρημένη εξέταση, η υπόχρεα οντότητα κρίνει ότι έχει υποχρέωση να υποβάλει αναφορά, τότε αυτή θα πρέπει να αντανακλά τις υποψίες της και να μην υποβάλλεται απλά στη βάση της λήψης Διατάγματος Αποκάλυψης ή της Διαταγής Παρουσίασης Εγγράφων από την Αστυνομία. Υπάρχει υποχρέωση να εξετάζεται κατά πόσο υπάρχουν ύποπτες συναλλαγές και αυτές να συμπεριλαμβάνονται στην αναφορά.

VII. Επικοινωνία με Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης

Στην αναφορά να αναγράφεται το όνομα και τα στοιχεία επικοινωνίας του λειτουργού που υποβάλει την αναφορά.

Η επικοινωνία των Υπόχρεων Οντοτήτων με την Μονάδα και τα μέλη της, γίνεται μέσω του message board.

Στον τίτλο του μηνύματος να αναγράφεται απαραίτητως το όνομα του ανακριτή για τον οποίο προορίζεται το μήνυμα, καθώς και ο αριθμός αναφοράς της ΜΟ.Κ.Α.Σ που σας έχει δοθεί.

Μη συμπερίληψη αυτών των πληροφοριών, ενέχει τον κίνδυνο, το μήνυμά σας να μην φτάσει έγκαιρα στο παραλήπτη.

Παράδειγμα

STR-0001-2018 – Όνομα και επίθετο ανακριτή

Εκεί όπου η Μονάδα θέτει συγκεκριμένα ερωτήματα προς τις υπόχρεες οντότητες, να δίνονται συγκεκριμένες και περιεκτικές απαντήσεις και όχι να αποστέλλονται έγγραφα από τα οποία να πρέπει να εξάγονται συμπεράσματα από τους ανακριτές. Οποιαδήποτε έγγραφα μπορούν να επισυνάπτονται ως υποστηρικτικά της γραπτής απάντησης.

Παρακαλούμε όπως ακολουθούνται οι πιο πάνω κατευθυντήριες γραμμές για πιο αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ υπόχρεων οντοτήτων και ΜΟ.Κ.Α.Σ.